

Oikeusministeriö

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen lausunto

Oikeusministeriö asetti 9. päivänä lokakuuta 2024 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin valmistella sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain uudistaminen. Työryhmä luovutti ensimmäistä vaihetta koskevan mietintönsä 29.9.2025. Työryhmä ehdotti, että sakon ja rikesakon määräämisestä annettua lakia uudistettaisiin erityisesti lain soveltamisalan osalta.

Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan esitystä kokonaisuutena sekä lisäksi keskeisiä ehdotuksia, ehdotusten vaikutuksia ja ehdotusten perustuslain mukaisuutta erikseen kustakin alla mainitusta osiosta.

Lausunnonantajan yleiset huomiot koko esityksestä

Uudistus itsessään vaikuttaa esityksen perusteella olevan poliisin toiminnan sujuvuudelle myönteinen. Muutosten perustelut rajauksien sekä ihmis- ja perusoikeuksien toteutumisen osalta kytkeytyvät myös siinä määrin laajoihin selvityksiin, että niitä on vaikea lähteä kiistämään, eikä sille nähdäksemme olisi tarvettakaan, sillä kuten sanottua: ehdotetut muutokset vaikuttavat poliisin toiminnan näkökulmasta lähtökohtaisesti myönteisiltä.

Huomiona tuosta nousee se, että uudistus edellyttäisi, että tuomioistuinelaitos / syyttäjälaitos kykenisi koostamaan Poliisihallitukselle rangaistuksen mittaamista koskevan materiaalin eri tunnusmerkistöjen osalta, jotta Poliisihallitus voisi edelleen tehdä järjestelmämuutokset / laatia käsikirjan, jotka ohjaisivat poliisimiestä sen osalta, milloin on kyse sen laatuudesta teosta, että asiassa voidaan vielä määrätä rangaistuksena sakkoa, ja vielä nimenomaisesti alle 60 päiväsakkoa (6kk rangaistusmaksimin ohella ehdotettu raja sille, että poliisimies voi antaa sakkomääräyksen, eikä asia muutu sakkovaatimus + rangaistusmääräys -asiaksi).

Lain soveltamisalan laajentaminen: rikokset, joista säädetty ankarin rangaistus on kaksi vuotta vankeutta

Lain soveltamisalan laajentaminen: menettämisseuraamukset

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella ei ole lausuttavaa hallituksen esitysluonnokseen tältä osin.

Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän ratkaisuvallta

Itä-Uudenmaan poliisilaitos katsoo, että poliisin ja syyttäjän ratkaisuvallan laajentaminen on kannatettava ja hyvä muutosehdotus. Ratkaisuvallan muutos selkeyttää menettelyä, erityisesti kun poliisi voi määrätä ehdotuksen mukaan sakkomääräyksen kaikista teoista, joista enimmäisrangaistus on kuusi kuukautta vankeutta. Tämä nopeuttaa prosessia ja vapauttaa syyttäjien resursseja. Myös hallituksen esityksessä oleva tilastotieto osoittaa, ettei menettely tule aiheuttamaan vaaraa epäiltyjen tai asianomistajien oikeusturvalle.

Alaikäinen epäilty sakkomenettelyssä

Alaikäisen osalta rajaus siitä, että tulevassa menettelyssä voidaan käsitellä vain tekoa, joista rangaistus on enintään kuusi kuukautta vankeutta, on hyvä ja kannatettava. Nuorten henkilöiden kohdalla, on välttämätöntä ennalta estävyyden kannalta, että vakavimpia tekoja ei voi käsitellä sakkomenettelyssä.

Asianosaisten suostumukset ja suostumuksen peruuttaminen

Ei lausuttavaa

Lain soveltamisalan laajentaminen: yksityisoikeudellisen vaatimuksen käsittely

Ei lausuttavaa

Lain soveltamisalan laajentaminen: päihdetutkimuskustannukset

Hyvä ja kannatettava ajatus esityksen mukaan

Esitutkintaan ehdotetut muutokset

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen kannanottona on, että luonnoksen ehdotukset esitutkinnan muutoksen osalta ovat hyviä ja kannatettavia. Ehdotettu sakkomenettely tulee nopeuttamaan prosessia sekä poliisissa, syyttäjällä kuten myös tuomioistuimessa. Prosessimuutos ei vaaranna epäillyn, asianomistajan tai muiden tahojen oikeusturvaa.

Muutoksenhakusäätelyyn ehdotetut muutokset

Ei lausuttavaa

Seppo Kujala, Apulaispoliisipäällikkö

Petri Eronen, Rikosylikomisario

13.11.2025

Asiakirja: ID-25849051

Asia: POL-2025-145440

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 13.11.2025 klo 15:33. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Itä-Uudenmaan poliisilaitos

Jokiniemenkuja 2, PL 98, 01301 Vantaa

kirjaamo.ita-uusimaa@poliisi.fi

Puhelin 0295 430 291, poliisi.fi